

Raadsstuk

Onderwerp: Afwaardering activa en leningen NRF/SVn

Reg.nummer: 2012/146997

1. Inleiding

De accountant constateerde in het rapport van bevindingen bij de jaarrekening 2010 dat de subadministratie objecten/activa niet op orde is. Daarnaast is vastgesteld dat intern onvoldoende periodiek het bestaan van de betreffende activa, alsmede de juistheid van de waardering van de activa is vastgesteld. Dit advies heeft ertoe geleid dat in 2011 een uitgebreide controle en opschoning van de staat van activa heeft plaatsgevonden. Deze actie heeft financiële consequenties waarover besloten zou moeten worden bij zowel jaarrekening als de Bestuursrapportage/kadernota 2012. Om versnippering van besluitvorming te voorkomen en een integrale afweging te bevorderen verdient het aanbeveling de keuzes en de aanbevelingen in één raadsstuk voor te leggen. Daarbij betrekken we tevens de mogelijkheden van het op andere wijze van verantwoorden van leningen ten behoeve van NRF/SVN

2. Voorstel aan de raad

1. Instemmen met de 2e tranche afwaardering activa met maatschappelijk nut voor een bedrag van € 11,5 miljoen.
2. In dekking te voorzien door dit bedrag te onttrekken aan de reserve kapitaallasten VMBO
3. Het financiële nadeel dat hierdoor ontstaat van € 3,3 miljoen in 2012 en 2013 te dekken door een evenredige onttrekking aan de Algemene Reserve.
4. De leningen aan NRF/SVn opeisbaar te maken, waardoor de opgebouwde voorziening van € 9 miljoen kan vrijvallen.

3. Beoogd resultaat

Het inzichtelijk maken van de financiële consequenties van de afwaardering van de activa en de mogelijke inzet van de vrijval van de voorziening leningen SVn ten behoeve van een integrale afweging bij de kadernota 2012.

4. Argumenten

Het onderzoek naar de juistheid van de activa heeft geleid tot het noodzakelijk afwaarderen van een groot aantal objecten. Het totale bedrag van de afwaardering is berekend op € 22,3 miljoen.

De noodzaak tot afwaardering kent in hoofdzaak twee oorzaken:

1. Het actief is niet meer in gebruik en/of verkocht.
2. Op basis van de vigerende afschrijvingstabel zijn de afschrijvingstermijnen geactualiseerd en afgestemd op een realistische gebruiksduur van het actief. In de meeste gevallen leidt dit tot een verkorting van de afschrijvingstermijnen. Door de verkorting van de afschrijvingstermijnen zouden diverse activaposten al geheel afgeschreven moeten zijn tot nihil.

Van de afwaardering van € 22,3 miljoen is € 10,8 miljoen in de jaarrekening 2011 verwerkt. In de jaarrekening is in paragraaf 1.3 gemeld, dat activa waarvan het bestaan niet kon worden aangetoond volgens de verslaggevingregels moeten worden afgeboekt. Deze afwaardering bedroeg € 3,4 miljoen.

Daarnaast zijn activa met economisch nut afgewaardeerd (in hoofdzaak schoolgebouwen) om de afschrijvingstermijnen in overeenstemming met de

geldende regels te brengen. Een groot deel van de oudere investeringen in de onderwijshuisvesting wordt (nog) afgeschreven in 60 jaar. Conform de geldende bekostiging, die uitgaat van 40 jaar, is deze afschrijftermijn niet meer realistisch. Na 40 jaar is een gebouw veelal aan vervanging toe; het is dan ook ongewenst om de kapitaallasten dan nog 20 jaar door te laten lopen, waardoor er geen begrotingsruimte meer is voor het vervangen van de gebouwen. Dit is ook meer in lijn met de regelgeving uit het Besluit Begroting en Verantwoording Gemeenten en Provincies.

Daarom is bij de jaarrekening 2008 al een eerste tranche van afwaardering gerealiseerd van € 2,0 miljoen. In het rapport van bevindingen bij de jaarrekening 2008 heeft de accountant aangegeven dat ook de nog niet afgeboekte onderwijsinvesteringen met een afschrijftermijn van 60 jaar moeten worden beoordeeld en zo nodig afgewaardeerd. Deze afwaardering bedroeg € 7,4 miljoen.

Dit betekent dat nog € 11,5 miljoen (€ 22,3 miljoen -/- € 10,8 miljoen) nog afgewaardeerd moet worden. Dit betreffen restant-investeringen met maatschappelijk nut. Deze afwaardering kon niet bij de jaarrekening 2011 plaatsvinden, omdat hiervoor een expliciet raadsbesluit is vereist, omdat de raad zelf kan bepalen hoe om te gaan met het activeren en afschrijven van investeringen met maatschappelijk nut. Het voorstel is om hiertoe bij de Kadernota 2012 te besluiten. De afwaarderingen zijn vooral te vinden in de categorieën schoolgebouwen en openbare ruimte.

In het verleden zijn investeringen in de openbare ruimte veelal geactiveerd met afschrijftermijnen van 40 jaar. Rekening houdend met de bestaande onderhouds- en vervangingscycli is dit te lang. Zo zal een straat naar verwachting om de 15 jaar moeten worden herstraat. Het hanteren van een afschrijftermijn van 40 jaar is dan te lang. Om de boekwaarden van deze geactiveerde investeringen op een realistisch niveau te krijgen is een afwaardering noodzakelijk van € 11,5 miljoen. Deze afwaardering leidt tot een extra last op korte termijn. De afwaardering leidt tot structurele voordelen, aangezien de kapitaallasten vervallen. De afwaardering en de voordelen dienen daarom te worden betrokken bij de vaststelling van de Kadernota 2012.

Naast een structureel positief budgettair effect heeft de verkorting van de afschrijftermijnen ook andere positieve effecten, te weten:

- De verkorting van de afschrijftermijnen geeft invulling aan het Coalitieakkoord 2010-2014, waarin is opgenomen dat er geen problemen worden doorgeschoven naar toekomstige generaties.
- Door de te lange afschrijftermijnen bij de investeringen openbare ruimte is er geen budgettaire ruimte om de vervangingsinvesteringen op het gewenste niveau te houden. Het hanteren van realistische afschrijftermijnen leidt ertoe dat de vervangingscyclus van investeringen in de openbare ruimte op een juiste wijze in de administratie zijn verwerkt (zie ook hoofdstuk 2).

Correcties resterende levensduur

Het actualiseren van de afschrijftermijnen heeft eveneens effecten op de meerjarenraming 2012-2016. Aangezien de actualisatie in de meeste gevallen leidt tot verkorting van de afschrijftermijnen, neemt het jaarlijkse afschrijvingsbedrag per activum toe. Daarentegen zal de afschrijvingsduur ook verkorten, zodat er in een eerder stadium sprake is van een vrijval van kapitaallasten. Per saldo zal de

aanpassing tot en met 2016 leiden tot een nadeel. Na 2017 slaat dit, als gevolg van de eerdere vrijval van kapitaallasten, om in een voordeel.

Budgettaire effecten opschoning

De budgettaire effecten van de totale opschoningsoperatie activa zijn:

	bedrag	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Afwaardering activa jaarrekening 2011	10,8 mln	846	712	1.147	1.508	932	1.350
Afwaardering activa kadernota 2012	11,5 mln	-3.859	-1.031	-159	344	1.028	646
	22,3 mln	-3.013	-319	988	1.852	1.960	1.996

Vanaf 2014 heeft de opschoningsoperatie positieve budgettaire effecten, oplopend tot een voordeel van € 2 miljoen in 2017.

Dekking

Incidenteel effect bij jaarrekening 2011

Door de afwaardering is er in de jaarrekening 2011 sprake van een eenmalig nadeel van € 10,8 miljoen, zoals verwerkt in het rekeningsaldo 2011.

In het voorstel bestemming rekeningresultaat is voorgesteld deze afwaardering van de activa als volgt te dekken:

Reserve vastgoed	€ 0,4 miljoen
Reserve kapitaallasten VMBO	€ 10,4 miljoen
	€ 10,8 miljoen

Reserve vastgoed

In 1995 heeft de raad besloten om panden met een hogere boekwaarde dan de marktwaarde af te waarden tot boekwaarde. Om deze afboekingen te financieren worden de opbrengsten boven de boekwaarde van verkochte panden gebruikt. Een bedrag van € 0,4 miljoen van de afwaarderingen heeft betrekking op afwaardering van Vastgoed. Voorgesteld wordt om deze € 0,4 miljoen afwaardering, conform de doelstelling van de reserve, te dekken uit de reserve Vastgoed. Het saldo van de reserve per 31-12-2012 € 3.342.000.

Reserve VMBO-scholen

De reserve VMBO-scholen is in 2007 ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van de investering bouw VMBO-scholen. Naast dekking van de kapitaallasten heeft de reserve geen enkele andere bestedingsrichting. In verband hiermede is voorgesteld deze reserve aan te wenden voor de dekking van de afwaardering. Aanwending van deze reserve zal niet leiden tot enige bijstelling in de middelen die beschikbaar zijn voor onderwijsinvesteringen. Het saldo van de reserve per 31-12-2012 € 24.468.000.

Voordelen van het inzetten van de reserve zijn:

- Geen effecten op het rekeningsaldo na bestemming.
- Vermindering van de administratieve lasten die het gebruik van ‘kapitaallasten-reserves’ met zich mee brengen.
- Elimineren van het risico dat de reserves worden aangewend voor de financiering van nieuwe investeringen/bestedingen.

Dekking afwaardering activa Kadernota 2012

Van de 2^e tranche afwaardering van activa met maatschappelijk nut van € 11,5 miljoen in 2012 wordt eveneens voorgesteld deze te dekken uit de reserve

kapitaallasten VMBO-scholen. De afweging hiervoor is toegelicht in de vorige alinea.

Dekking tekort begroting 2012/2013

Uit de tabel budgettaire effecten opschoning blijkt dat over de jaren 2012/2013 een nadeel van € 3,3 miljoen ontstaat. Aangezien vanaf 2014 al sprake is van een positief effect kan dit tekort worden gedekt met incidentele middelen. Voorgesteld wordt om dit tekort te dekken door een onttrekking aan de Algemene Reserve voor dit bedrag. Argument voor het inzetten van de Algemene Reserve is dat het versneld afschrijven van investeringen met maatschappelijk nut levert een bijdrage levert aan de vermindering van de schuldenlast.

Indien hiertoe wordt besloten, kan bij de kadernota 2012 een structureel voordeel geraamd van afgerond € 1 miljoen in 2014 oplopend tot afgerond € 2 miljoen in 2017.

Leningen NRF/SVN

De gemeente heeft leningen verstrekt aan het Nationaal Restauratiefonds (NRF) en de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Deze leningen worden door de hiervoor genoemde organisaties verstrekt aan particulieren in het kader van de thema's duurzaamheid, startersregeling en funderingsherstel. De leningen hebben het karakter van een revolving fund, dat wil zeggen dat de leningen die worden afgelost weer worden ingezet voor nieuwe leningen.

Tegenover deze leningen van per saldo € 9 miljoen staat een vordering van een gelijk bedrag. Op dit moment is voor deze vordering een voorziening van € 9 miljoen opgenomen.

In essentie is een lening slechts een balanspost, waar een vordering tegenover staat. Het is niet gebruikelijk dat voor de terugbetaling een voorziening wordt getroffen, anders dan dat er twijfel is over de solvabiliteit van de debiteur. De enige reden waarom voor deze leningen wel voor 100% een voorziening is gevormd, is vanwege het feit dat in eerdere raadsbesluiten is vastgelegd dat de raad de leningen *kan* terugvorderen. Hierdoor is de lening niet opeisbaar zonder raadsbesluit, waardoor de lening als het ware eeuwigdurend is gemaakt. Omdat het meerdere raadsbesluiten betreft vanaf de jaren '90 is het niet mogelijk eenduidig vast te stellen of dit ook de intentie was van de opvolgende raden. Indien besloten wordt dat het de intentie is om deze lening op termijn wel terug te vorderen, kan de voorziening van € 9 miljoen vervallen, als de raad besluit dat het een opeisbare lening betreft.

Een keuze die bij de bespreking van de Kadernota 2012 wordt voorgelegd is om het eeuwigdurende karakter van de leningen te laten vervallen door te besluiten dat de lening opeisbaar is. Indien hiertoe wordt besloten kan de opgebouwde voorziening van € 9 miljoen vrijvallen en betrokken worden bij de besluitvorming in de kadernota 2012.

5. Kanttekeningen

N.v.t.

6. Uitvoering

Afhankelijk van besluitvorming in de Kadernota 2012

7. Bijlagen

Geen

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

8. Raadsbesluit

De raad van de gemeente Haarlem

Besluit:

1. Instemmen met de 2^e tranche afwaardering activa met maatschappelijk nut voor een bedrag van € 11,5 miljoen.
2. In dekking te voorzien door dit bedrag te onttrekken aan de reserve kapitaallasten VMBO-scholen.
3. Het financiële nadeel dat hierdoor ontstaat van € 3,3 miljoen in 2012 en 2013 te dekken door een evenredige onttrekking aan de Algemene Reserve.
4. De leningen aan NRF/SVn opeisbaar te maken, waardoor de opgebouwde voorziening van € 9 miljoen kan vrijvallen.

Gedaan in de vergadering van 7 juni 2012,

De voorzitter,

De griffier,